

خلع سلاح نمی شویم

مقام ارشد کره شمالی تلاش‌های ستول برای مطرح کردن موضوع خلع سلاح هسته‌ای شبه جزیره کره را محکوم و تأکید کرد این امر، هرگز محقق نخواهد شد. «لی جانهمیونگ» و «شی جین پینگ» رؤسای جمهور کره جنوبی و چین قرار بود بعد از ظهر شنبه اولین مذاکرات خود را در حاشیه اجلاس همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوسیه (APEC) در شهر گیونگجو در جنوب شرقی کره جنوبی برگزار کنند. دفتر ریاست جمهوری کره جنوبی اعلام کرد که خلع سلاح هسته‌ای شبه جزیره کره در دستور کار قرار دارد. به گزارش خبرگزاری مرکزی کره (KCNA)، «پاک میونگ هو» معاون وزیر امور خارجه کره شمالی از ستول به دلیل تلاش برای «مطرح کردن موضوع خلع سلاح هسته‌ای در هر فرصت ممکن» انتقاد کرد. پاک در بیانیه‌ای که توسط خبرگزاری مرکزی کره منتشر شد، گفت: ما با صبور نشان خواهیم داد که خلع سلاح هسته‌ای یک «خیال‌واهی» است که حتی اگر هزار بار در مورد آن صحبت شود، هرگز محقق نخواهد شد.

فراخوان حمله به ونزوئلا

رهبر مخالفان ونزوئلا با دفاع از حملات غیرقانونی آمریکا به شنواروها در دریای کارائیب به بهانه مبارزه با قاچاق مواد مخدر مسئولیت مرگ‌های ناشی از این حملات را متوجه رئیس‌جمهور کشورش دانست. «ماریا کورینا ماچادو» رهبر مخالفان ونزوئلا که به تازگی برنده جایزه صلح نوبل شده است، در اظهاراتی از اقدامات اخیر «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا در انجام حملات غیرقانونی به قایق‌هایی در کارائیب که او ادعا می‌کند حامل مواد مخدر هستند، دفاع کرد. او گفت: ما سال‌ها از جامعه بین‌المللی خواسته‌ایم که منابعی را که از قاچاق مواد مخدر و سایر فعالیت‌های مجرمانه حاصل می‌شود، قطع کند. بالاخره، این اتفاق در حال روی دادن است. ماچادو که با برنامه پادکست بلومبرگ گفت‌وگو می‌کرد، در پاسخ به سوالاتی مبنی بر اینکه «آیا مرگ‌های ناشی از حملات به قایق‌های قاچاق مواد مخدر موجه بوده است یا خیر؟» گفت: مسئله نجات جان انسان‌هاست. «نیکولاس مائورو» (رئیس‌جمهور ونزوئلا) کاملاً هوشیار است و به او هشدار داده شده که چه کاری انجام ندهد.

تشکیل کشور فلسطین در ۵ سال

رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین از جزئیات دیدار خود با دونالد ترامپ در حاشیه کنفرانس شرم‌الشیخ در مصر سخن گفت. «محمود عباس» رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین گفت این دیدار با «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا از پیش برنامه‌ریزی نشده بود و به ابتکار «امانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فرانسه، انجام شد. مکرون در جریان دیدار، از ترامپ به‌خاطر توقف آتش‌بس تشکر کرده و خواستار مشارکت ایالات متحده در کنفرانس بازسازی غزه شد، به گونه‌ای که رئیس‌جمهور آمریکا نیز در این کنفرانس و همچنین در نشست آینده صلح حضور داشته باشد. عباس در ادامه گفت‌وگوی تلویزیونی اظهار داشت که قانون احزاب فلسطینی و پیش‌نویس قانون اساسی در دست تدوین است و تمامی اصلاحاتی که واشنگتن خواستار انجام آن‌ها بوده، به اجرا درآمده است. وی افزود که انتخابات پس از پایان جنگ برگزار خواهد شد. رئیس تشکیلات خودگردان تأکید کرد که به‌باور او، کشور فلسطین طی چهار تا پنج سال آینده شکل خواهد گرفت.

روابط با آمریکا و تحولات منطقه‌ای. جیمز دورسو، تحلیلگر آمریکایی در مقاله‌ای که در وب‌سایت اندیشکده ریسپانسیبیل استیت گرفت منتشر شد، می‌نویسد: «فوری‌ترین مشکل عراق، کمبود آب است. این کشور برای تأمین تقریباً ۷۵ درصد از آب شیرین خود به رودخانه‌های دجله و فرات وابسته است که از ترکیه و ایران سرچشمه می‌گیرند. به گفته طورهان المفتی، مشاور نخست‌وزیر در امور آب، این وابستگی، نقطه آسیب‌پذیری عراق هستند. البته خبرهای خوبی هم وجود دارد؛ ورودی آب از ترکیه به دجله در دو سال اخیر دو برابر شده و بغداد و آنکارا به پیش‌نویس توافق نامه‌ای برای تقسیم آب و بازسازی زیرساخت‌ها دست یافته‌اند. با این وجود، سال ۲۰۲۵ خشک‌ترین سال عراق از سال ۱۹۳۳ بوده است. کمبود بارندگی و پروژه‌های سدسازی ترکیه و ایران، سطح آب دجله و فرات را ۲۷ درصد کاهش داده و مخازن سدها اکنون در پایین‌ترین سطح خود در هشت دهه گذشته قرار دارند. در ماه سپتامبر، دولت به دلیل کمبود آب، کشت گندم را متوقف کرد. جنوب عراق، به‌ویژه بصره با ۳/۵ میلیون نفر جمعیت، با بحران انسانی فزاینده‌ای روبه‌روست. هورهای بین‌النهرین (که میراث جهانی یونسکو هستند) در حال پس‌روی‌اند، امری که تنوع زیستی را تهدید کرده و جوامع محلی را آواره می‌کند. افزایش شوری آب به کشاورزی و دامداری آسیب می‌زند و نفوذ آب شور در حال نابودی نخلستان‌ها و باغ‌های مرکبات است. این بحران زیست‌محیطی، خطر بی‌ثباتی اقتصادی و ناآرامی اجتماعی را، به‌ویژه در مناطق روستایی، افزایش می‌دهد.»

به نوشته او، مشکل دوم مسئله حضور نیروهای آمریکایی و چگونگی فعالیت آن‌ها در عراق است: «نیروهای آمریکایی در سال ۲۰۱۱ از عراق خارج شدند، اما در سال ۲۰۱۴ برای مبارزه با داعش به این کشور بازگشتند. بر اساس آخرین توافقی که میان دولت عراق و دولت ایالات متحده حاصل شده، خروج نیروهای آمریکا از سپتامبر ۲۰۲۵ آغاز شده و انتظار می‌رود تا سپتامبر ۲۰۲۶ تکمیل شود. با این حال، گروه‌های کوچکی برای عملیات ضدتروریسم در کردستان و پایگاه عین‌الاسد باقی خواهند ماند.» آمریکا همچنین به دولت عراق فشار می‌آورد که هر چه سریع‌تر روند خلع سلاح حشد الشعبی و ادغام نیروهای آن در نیروهای مسلح عراق را دنبال کند. چالش سوم دولت بعدی عراق، مدیریت چگونگی مواجهه عراق با درگیری‌های ایران و ایالات متحده است. عراق با خطر تبدیل شدن به یک میدان نبرد نیابتی روبه‌روست. در مه ۲۰۲۵، نمایندگان کنگره آمریکا از تحریم عراق به عنوان بخشی از کارزار «فشار حداکثری» بر ایران حمایت کردند. آن‌ها خواستار مجازات‌های گسترده علیه حشد الشعبی، بخش‌های بانکی و نفتی عراق، وزیر دارایی و حتی نخست‌وزیران سابق شدند؛ اقدامی که به منزله حمله‌ای فلج‌کننده به اقتصاد و حاکمیت عراق بود. از نظر واشنگتن، عراق ابزاری برای فشار بر ایران محسوب می‌شود. این وضعیت، ثبات ملی عراق را تهدید می‌کند. همزمان، اقدامات اسرائیل به عنوان اصلی‌ترین متحد آمریکا در منطقه نیز تهدیدی برای امنیت ملی عراق به حساب می‌آید.

فرصت مهم

بخش نفت عراق شاهد تحولی غیرمنتظره است. پس از سال‌ها که شرکت‌های آمریکایی نظاره‌گر تسلط رقبای چینی و اروپایی خود بر این بازار بودند، اکنون در حال بازگشت به عراق هستند. طی دو ماه گذشته، غول‌های انرژی آمریکا نظیر اکسون‌موبیل، شورون، HKN و شرکت خدمات نفتی KBR، همگی قراردادهای بزرگی با بغداد امضا کرده‌اند. همزمان در بخش برق نیز، شرکت GE Vernova در حال گسترش فعالیت‌های خود در این کشور است.

شورای آتلانتیک در تحلیلی نوشته است: «زمان‌بندی این تحرکات ناگهانی تصادفی نیست. محمدشیاع السودانی، نخست‌وزیر عراق، ظاهراً به همان نتیجه‌ای رسیده است که حکومت اقلیم کردستان مدت‌ها پیش دریافته بود: قراردادهای نفت و گاز می‌توانند نفوذ سیاسی در واشنگتن را خریداری کنند. او همچنین امیدوار است که این قراردادهای جدید، حمایت آمریکا را برای دور دوم نخست‌وزیری‌اش جلب کند. با این حال، چنانچه بالاتر گفته شد، حتی پیروزی ائتلاف مورد حمایت او نیز تضمینی برای نخست‌وزیری دوباره سودانی نیست و در نتیجه، این توافقات را می‌توان میراثی بزرگ و فرصتی مهم برای دولت آینده عراق دانست.»

منطق تجاری این قراردادها برای خود شرکت‌های آمریکایی کاملاً روشن است. عراق نفتی را عرضه می‌کند که هزینه تولید آن از ارزان‌ترین‌ها در جهان است؛ آن هم در مقیاسی که برای غول‌های نفتی بین‌المللی جذابیت دارد. کمتر نقطه‌ای در جهان می‌تواند چنین ترکیبی از هزینه‌های پایین استخراج و ذخایر عظیم را همزمان ارائه دهد. برای شرکت‌هایی که در سایر نقاط با چالش کاهش ذخایر (depletion) روبه‌رو هستند و نیاز مبرم به تضمین عرضه بلندمدت دارند، عراق یکی از آخرین فرصت‌های بزرگ باقی‌مانده محسوب می‌شود.

رأسی عراقی

را برای آینده سیاسی عراق پیش‌رو می‌نهد؟

نشان می‌دهد که چگونه بازیگران سیاسی، نقش دولت را به عهده گرفته و در ازای خدمات، وفاداری انتخاباتی می‌خرند.

چرا مشارکت در عراق پایین است؟

از زمان مشارکت بالای ۸۰ درصدی در سال ۲۰۰۵، حضور مردم در انتخابات عراق به طور پیوسته کاهش یافته است. این امر نشان‌دهنده تردید گسترده مردم نسبت به این موضوع است که رأی دادن می‌تواند تغییری در این که چه کسی و چگونه حکومت می‌کند، ایجاد کند. آمار رسمی مشارکت در عراق اغلب گمراه‌کننده است، زیرا این درصد بر اساس رأی‌دهندگان ثبت‌نام‌شده محاسبه می‌شود، نه کل جمعیت واجد شرایط رأی‌دهی، که بسیاری از آن‌ها اصلاً ثبت‌نام نمی‌کنند. در سال ۲۰۲۵، از حدود ۳۰ میلیون واجد شرایط، تنها ۲۱ میلیون نفر ثبت‌نام کردند؛ این یعنی آمارهای رسمی، یک‌سوم کل جمعیت واجد شرایط را نادیده می‌گیرد. تحریم انتخابات از سوی مقتدی صدر نیز به کاهش مشارکت کمک خواهد کرد. جنبش او در انتخابات ۲۰۲۱ بیشترین کرسی‌ها را به دست آورد، اما در سال ۲۰۲۲ پس از ناکامی در تشکیل دولت، از پارلمان خارج شد. صدر به دنبال آن است که خود را خارج از این نظم سیاسی نشان دهد و از انتخاباتی که انتظار می‌رود مشارکت در آن بسیار پایین باشد، فاصله بگیرد.

فرآیند تشکیل دولت در عراق

روی کاغذ، قانون اساسی عراق جدول زمانی مشخصی برای تشکیل دولت دارد، اما در عمل، هر مرحله به فرصتی برای چانه‌زنی سیاسی و تقسیم مناصب تبدیل می‌شود. از سال ۲۰۰۵، فرآیند تشکیل دولت به طور متوسط ۲۲۴ روز طول کشیده است. پست‌های کابینه بر اساس یک «سیستم امتیازی» غیررسمی، متناسب با تعداد کرسی‌های هر حزب، تخصیص می‌یابد.

پس از برگزاری انتخابات سراسری، نتایج نهایی باید به تأیید دادگاه عالی فدرال برسد. ظرف ۱۵ روز پس از تأیید نتایج، رئیس‌جمهور (دولت پیشبرنده امور) فرمان تشکیل اولین جلسه مجلس نمایندگان را صادر می‌کند. بر اساس قانون اساسی، در این جلسه، به ریاست مسن‌ترین نماینده، ابتدا رئیس مجلس و دو معاون او با اکثریت مطلق آرا (نصف + ۱) انتخاب می‌شوند. با این حال در واقعیت، این جلسه اغلب برای ماه‌ها «باز» می‌ماند تا

احزاب بر سر مناصب مذاکره کنند. پس از آن، نوبت به انتخاب رئیس‌جمهور می‌رسد که به رأی دوسوم مجلس نیاز دارد.

پس از انتخاب رئیس‌جمهور، او ۱۵ روز فرصت دارد تا نخست‌وزیر را از «بزرگترین فراکسیون» معرفی کند. این خود محل اختلاف است. دادگاه عالی در سال ۲۰۱۰ در حکمی تعیین‌کننده، «بزرگترین فراکسیون» را به معنای ائتلافی که پس از انتخابات شکل می‌گیرد تفسیر کرد، نه لیستی که بیشترین رأی را آورده است.

نخست‌وزیر ۳۰ روز فرصت دارد تا کابینه خود را برای رأی اعتماد معرفی کند. این مرحله نیز عرصه تقسیم غنائم است. وزارتخانه‌ها و حدود ۱۰۰۰ پست ارشد دولتی (معروف به «درجه‌های خاص») بر اساس وزن پارلمانی احزاب تقسیم می‌شوند، زیرا این مناصب، دسترسی به منابع گسترده دولتی و شبکه‌های حامی‌پرووری را فراهم می‌کنند.

اما کرسی‌های پارلمان تنها اهرم چانه‌زنی نیستند. نخبگان از بسیج خیابانی نیز برای حفظ نفوذ خود استفاده کرده‌اند (مانند اعتراضات حامیان حشد الشعبی در ۲۰۲۱، یورش صدی‌ها به منطقه سبز در ۲۰۲۲ و حملات به خانه سیاستمداران). تروهای سیاسی نیز یکی از ویژگی‌های این سیستم در طول فصل انتخابات باقی مانده است.

بنابراین، تفرقه‌ای که در انتخابات عراق دیده می‌شود، کمتر ریشه ایدئولوژیک دارد و بیشتر یک تاکتیک است. هر جناح جداگانه رقابت می‌کند تا وزن انتخاباتی خود را بسنجد و اهرم چانه‌زنی‌اش را برای مذاکرات پس از انتخابات سنگین‌تر کند. پس از آنکه کرسی‌ها با مناصب معامله شدند، این گروه‌ها ناگزیرند دوباره در قالب ائتلاف‌های حاکم قبلی گرد هم آیند و همان نظم قدرت را، با تغییراتی جزئی، بازتولید می‌کنند. این چرخه ادامه دارد: همان نخبگان، با نام‌های جدید، تحت لوای دموکراسی به قدرت بازمی‌گردند.

مهمترین چالش‌های دولت آینده

دوران نخست‌وزیری محمدشیاع السودانی، نسبت به پیشینیانش آرام‌تر سپری شد و به رغم وجود برخی مشکلات جدی، بدون رسوایی به پایان رسید. با این حال، سه چالش بسیار مهم، نقشی بسیار اساسی در سیاست‌های دولت آینده عراق ایفا خواهند کرد و در تعیین اولویت‌ها موثر خواهند بود: بحران آب،

نتیجه این انتخابات می‌تواند آزمونی برای ثبات و دموکراسی در عراق باشد. این کشور در شرایطی وارد انتخابات می‌شود که نظم سیاسی مستقر در این کشور، ثبات و آرامشی نسبی را تجربه می‌کند و توانسته در برابر نارضایتی‌ها و خشونت‌ها این آرامش را حفظ کند. اگر این انتخابات در آرامش و بدون مشکل برگزار شود و انتقال قدرت با تثبیت قدرت بدون چالش انجام گیرد، یک موفقیت بزرگ برای ساختار سیاسی عراق خواهد بود اما اگر جناح‌های سیاسی نتوانند در انتخابات و از طریق صندوق رای قدرت را تقسیم کنند، تعادل شکننده فعلی در عراق برهم خواهد خورد